

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦІВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ЦІВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ
ЦІВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Економічна теорія»

загальна обов'язкова
за освітньо-професійною програмою «Туризм»
підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 24 «Сфера обслуговування»
за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація»

Рекомендовано кафедрою УОДСЦЗ

на 2023 – 2024 навчальний рік.

Протокол від «10» серпня 2023 року № 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни
«Економічна теорія»

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни.

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Економічна теорія» спрямовані на формування системи знань про економічний вибір суб'єктів економіки за умов обмежених виробничих ресурсів і безмежних потреб у різних соціально-економічних системах. Переваги вивчення дисципліни полягають у набутті ринково-економічного мислення студентів, з'ясуванні ролі економічної теорії у формуванні економічної політики та економічному регулюванні, засвоєнні методології економічних досліджень для розуміння тих ринкових перетворень, що відбуваються у національній економіці та вироблення вміння здійснювати економічний аналіз та практичні висновки.

Даний курс передбачає теоретичне і практичне оволодіння методами формування економічного складу мислення, певного світогляду, розуміння сутності і зв'язків між економічними процесами та явищами, забезпечує основи професійної економічної підготовки. Знання економічної теорії особливо необхідні в умовах економіки ринкового типу та демократичного суспільства для свідомого обґрутованого вибору громадян у суспільному житті.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Карпеко Надія Миколаївна, старший викладач кафедри управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту факультету цивільного захисту, кандидат наук з державного управління, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет викладача кафедри.
E-mail	karpeko@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	- Організаційно-економічні механізми державного регулювання розвитку загальної середньої освіти в Україні. - Формування сучасних стандартів освіти у сфері цивільного захисту
Професійні здібності	- професійні знання і значний досвід теоретикометодологічних питань управлінської діяльності;

	- значний досвід проведення навчальних занять у вищій школі із застосуванням творчих форм роботи
Наукова діяльність за освітнім компонентом	ORCID: 0000-0002-9091-1646 Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=1Anmvm4AAAAJ&hl=ru

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щопонеділка з 16.00 до 17.00 за постійним електронним посиланням. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета формування у майбутніх фахівців з базовою вищою освітою необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань в галузі суспільного виробництва, ринкової економіки, підприємництва, зовнішньоекономічних відносин. Вивчаючи дисципліну майбутній фахівець одержує орієнтацію щодо можливостей ефективної економічної поведінки в суспільстві і набутої професії.

Вивчення дисципліни «Економічна теорія» забезпечує засвоєння матеріалу таких дисциплін загальної підготовки, як «Економіка підприємства» та «Культура безпеки».

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	очна (денна)
Статус дисципліни (обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)	загальна обов'язкова
Рік підготовки	2-й
Семестр	3-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	2
- загальна кількість годин	90 год.

Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	20 год.
- практичні заняття (годин)	14 год.
- семінарські заняття (годин)	10 год.
- лабораторні заняття (годин)	-
- курсовий проект (робота) (годин)	-
- інші види занять (годин)	-
- самостійна робота (годин)	46 год.
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	Екзамен

Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни «Економічна теорія» ґрунтуються на знаннях, набутих здобувачами в результаті вивчення дисциплін загальної підготовки на попередніх етапах навчання, таких як: «Історія економічних вчень», «Філософія».

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Туризм», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПРН
- знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.	ПР02.
Дисциплінарні результати навчання	абревіатура
- розробляти, обґрутувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.	

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
-здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	K06.
Очікувані компетентності з дисципліни	<i>абревіатура</i>
-здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси	

Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Тема 1.1. Сучасна економіка та економічна наука.

Предмет економічної теорії. Методи пізнання економічних явищ. Виникнення та основні етапи розвитку економічної теорії. Сучасні економічні теорії.

Тема 1.2. Суспільне виробництво, його фактори. Економічний зміст власності.

Сутність і цілі суспільного виробництва. Фактори суспільного виробництва. Ефективність виробництва, її сутність і показники. Економічний зміст власності. Сучасні тенденції розвитку відносин власності в Україні.

Тема 1.3. Товарне виробництво: товар і гроші.

Типи організації господарчих систем: натуральне і товарне. Теорії вартості, їх основні положення. Гроші як економічна категорія.

Тема 1.4. Ринок, його структура та функції.

Сутність ринку. Характерні риси ринку. Основні елементи ринку. Закон попиту. Крива попиту. Неценові детермінанти попиту. Ринкова ціна. Рівноважна ціна. Поняття ринкової інфраструктури, її найважливіші елементи.

Тема 1.5. Конкуренція та монополія.

Поняття товарної біржі. Фондова біржа. Українська фондова біржа. Сутність і види конкуренції. Монополія. Види монополістичних організацій.

МОДУЛЬ 2.

Тема 2.1. Підприємство (фірма) – головний суб’єкт мікроекономіки.

Сутність підприємства. Види підприємств. Організаційно-правові форми господарювання. Витрати виробництва та їх види. Сутність, структура і функції цін. Рентабельність виробництва. Рентабельність продукції.

Тема 2.2. Вступ в макроекономіку. Основні макроекономічні показники. Циклічність економічного розвитку.

Етапи розвитку макроекономічної теорії. Основні макроекономічні показники. Суть відтворення і його види. Основні показники, що характеризують результати відтворення. Економічне зростання та його типи.

Тема 2.3. Макроекономічна нестабільність ринкової економіки: безробіття та інфляція. Необхідність державного регулювання.

Макроекономічна нестабільність. Інфляція, її визначення, види інфляції. Теоретичні основи державного регулювання ринкової економіки. Кредитно-грошова політика. Податкова політика.

Тема 2.4. Фінансово-кредитна система.

Суть і функції фінансів. Призначення фінансів. Державний бюджет. Структура державного бюджету. Державні витрати та дефіцит бюджету. Податки та податкова система. Історія розвитку вилучання податків.

Тема 2.5 Фінансово-економічні наслідки війни в Україні.

Вартість збитків від військових дій і потреб. Річний темп падіння реального ВВП в Україні. Як забезпечити економічне зростання в умовах війни. Інструменти державної політики для відбудови повоєнної економіки

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма						
	Кількість годин						
	усього	у тому числі					
		лекції	практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види заняття)	самостійна робота	модульна контрольна робота	
3- й семестр							
Модуль 1.							
Тема 1.1. Сучасна економіка та економічна наука.	8 год.	2 год.	2 год.	-	4 год.		
Тема 1.2.	8 год.	2	2 год.	-	4 год.		

Суспільне виробництво, його фактори. Економічний зміст власності.		год.				
Тема 1.3. Товарне виробництво: товар і гроші.	9 год.	2 год.	2 год.	-	5 год.	
Тема 1.4. Ринок, його структура та функції.	9 год.	2 год.	2 год.	-	5 год.	
Тема 1.5. Конкуренція та монополія.	11 год.	2 год.	2 год.		5 год.	2 год.
Разом за модулем 1	45 год.	10 год.	10 год.	-	23 год.	2 год.
3- й семестр						
Модуль 2.						
Тема 2.1. Підприємство (фірма) – головний суб'єкт мікроекономіки.	8 год.	2 год.	2 год.	-	4 год.	
Тема 2.2. Вступ в макроекономіку. Основні макроекономічні показники. Циклічність економічного розвитку.	8 год.	2 год.	2 год.	-	4 год.	
Тема 2.3. Макроекономічна нестабільність ринкової економіки: безробіття та інфляція. Необхідність державного регулювання.	9 год.	2 год.	2 год.	-	5 год.	
Тема 2.4.	9 год.	2	2 год.	-	5 год.	

Фінансово-кредитна система.		год.				
Тема 2.5. Фінансово-економічні наслідки війни в Україні	11 год.	2 год.	2 год.	-	5 год.	2 год.
Разом за модулем 2	45 год.	10 год.	10 год.	-	23 год.	2 год.
Разом	90 год.	20 год.	20 год.	-	46 год.	4 год.

Теми семінарських занять (у разі потреби)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Предмет економічної теорії. Виникнення та основні етапи розвитку економічної теорії.	2 год.
2.	Сучасні тенденції розвитку відносин власності в Україні.	2 год.
3.	Теорії вартості, їх основні положення.	2 год.
4.	Державний бюджет. Структура державного бюджету.	2 год.
5.	Особливості дії економічних законів у сфері виробництва й обігу.	2 год.
	Разом	10 год.

Теми практичних занять (у разі потреби)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Закон попиту. Крива попиту. Неценові детермінанти попиту.	2 год.
2.	Монополія. Види монополістичних організацій.	2 год.
3.	Рентабельність виробництва. Рентабельність продукції.	2 год.
4.	Макроекономічна нестабільність. Інфляція, її визначення, види інфляції.	2 год.
5.	Суть відтворення і його види. Основні показники, що характеризують результати відтворення.	2 год.
6.	Особливості дії економічних законів у сфері виробництва й обігу.	2 год.
7.	Кредитно-грошова політика. Податкова політика.	2 год.
	Разом	14 год.

Орієнтована тематика індивідуальних завдань (не обов'язкова)

З навчальної дисципліни «Економічна теорія» у якості виконання індивідуальної самостійної роботи (є не обов'язковою) запропоновано виконання рефератів. Тематика рефератів повинна мати економічну спрямованість. Okрім нижче запропонованих для написання тем здобувачі можуть обрати власну тему. Індивідуальне завдання виконується здобувачем вищої освіти відповідно до вказівок стосовно написання рефератів.

1. Значення економічної теорії для становлення ринкової економіки в Україні.

2. Світові методики оцінки економічного стану держави.

3. Економічна теорія і економічна політика.

4. Діалектика взаємозв'язку потреб та виробництва.

5. Проблеми ресурсозабезпечення і ресурсозбереження в Україні.

6. Динаміка сукупного суспільного продукту в економіці України.

7. Ефективність виробництва в економіці України.

9. Еволюція відносин власності. Функції власності.

10. Становлення відносин власності в Україні.

11.. Виникнення і сутність грошей.

12. Функції грошей. Грошовий обіг.

13. Інфляція, її причини та соціально-економічні наслідки.

14. Біржі, їх види і функції

15. Кредит , його функції і форми. Принципи кредитування

16. Банки, їх види та функції. Банківська система України і особливості її функціонування.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується **в таких формах**: навчальні заняття за видами, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання :

- методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи навчання (практична робота, виїзні заняття);

- методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний; синтетичний; індуктивний;
- методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;
- інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;
- науково-дослідна робота;
- самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамен.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-балльною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-балльну шкалу.

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться у формі індивідуальне опитування, виконання письмових завдань, практичних ситуацій, контрольної роботи.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену, диференційного заліку (заліку), курсового проєкту (роботи).

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять

I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	10	0	0
	семінарські та практичні заняття	5	5	25
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	15	15
Разом за модуль 1				40
Модуль 2	лекції	10	0	0
	семінарські та практичні заняття	5	5	25
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	15	15
Разом за модуль 2				40
Разом за поточний контроль				80
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне)				-
III. Підсумковий контроль Екзамен				20
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Поточний контроль.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному та семінарському занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

5 балів – обидва питання розкриті в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни. Граматично і стилістично без помилок оформленій звіт;

4 бали – обидва питання розкриті, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки.

3 бали – розкрито одне питання в повному обсязі, а друге питання розкрито частково, у звіті допущені значні граматичні чи стилістичні помилки.

2 бали – обидва питання розкриті частково, у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки.

1 бал - одне питання розкрито частково, у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки.

0 балів – завдання не виконане.

Модульний контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульних контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів) :

13-15балів – вірно розв'язані всі дві задачі з дотримуванням всіх вимог до виконання;

10-12 балів – вірно розв'язані всі дві задачі, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

7-9 балів – розв'язані півтори задачі;

4-6 бали – розв'язана одна задача;

1-3 бал - одне питання розкрито частково, у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки.

0 балів – відповідь відсутня.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього практичного заняття в межах окремого залікового модуля.

Модуль 1.

1. Дати оцінку виникнення економічної науки. Визначити основні етапи її розвитку.
2. В чому полягає сутність класичної політичної економії як наукової школи в розвитку економічної науки?
3. Провести аналіз ролі ціни, як інструмента ринкової економіки.
4. Дати оцінку структури ринку. Визначити позитивні та негативні сторони ринку.

5. Проаналізувати виникнення економічної категорії —товар. Дати оцінку його властивостям.
6. Визначити характерні риси натурального господарства та його сутність
7. Проаналізувати ринкову інфраструктуру, її склад. Визначити роль яку відіграє ринкова інфраструктура у функціонуванні ринку.
8. Дати характеристику олігополії. Визначити необхідність реалізації державою антимонопольного законодавства.
9. Охарактеризувати суб'єкти та об'єкти ринкових відносин. Визначити функції ринку.
10. В чому полягає сутність кейнсіанства як напрямку розвитку економічної теорії. Визначити його сутність.
11. Дати оцінку сутності і видів конкуренції.
12. Визначити сутність грошей. Охарактеризувати історичні форми грошей.
13. Розкрити сутність закону попиту та пропозиції. Визначити нецінові фактори попиту і пропозиції.
14. Проаналізувати багатоманітність форм власності в сучасній економіці.
15. Охарактеризувати економічні потреби. Визначити рівні економічних потреб.
16. Дати характеристику економічних систем та їх еволюції.
17. Обґрунтувати виникнення та еволюцію грошей як економічної категорії.
18. Дати оцінку ринкової ціни. Обґрунтувати роль ціни, як інструмента ринкової економіки.
19. Визначити основні елементи ринку. Дати їх характеристику.
20. Дати оцінку та характеристику двоїстого характеру праці втіленої в товарі: конкретна та абстрактна праця.
21. Проаналізувати причини виникнення товарного виробництва. Етапи його розвитку.
22. Дати оцінку сутності конкуренції. Визначити основні види конкуренції.
23. Охарактеризувати натуральне господарство. Визначити характерні риси натурального господарства. Відмінність натурального господарства від товарного.
24. Проаналізувати основні елементи ринку дати їх оцінку.

25. Дати оцінку закону попиту та пропозиції. Визначити нецінові фактори попиту і пропозиції.

Перелік питань для підготовки до модульного контролю №2

21. Дати оцінку соціально-економічного явища – інфляція. Розкрити її сутність. Проаналізувати види інфляції.

22. Обґрунтувати причини безробіття, проаналізувати його основні форми.

23. Дати оцінку фінансової системи. Визначити її складові частини.

24. Проаналізувати основні макроекономічні показники. Дати оцінку системи національних рахунків.

25. Проаналізувати як утворюється прибуток на підприємстві, його види. Що відображає показник —рентабельність.

26. Визначити чим обумовлена макроекономічна нестабільність: безробіття та інфляція.

27. Провести аналіз джерел формування держбюджету. Дати характеристику дефіциту бюджету.

28. Обґрунтувати необхідність вилучення податків, їх роль та призначення. Функції податків.

29. Проаналізувати етапи розвитку макроекономічної теорії. Дати характеристику цілей макроекономіки.

30. Обґрунтувати причини, які сприяли виникненню світового господарства.

31. В чому полягає сутність кейнсіанства як напрямку розвитку економічної теорії. Визначити його сутність.

32. Дати оцінку державному бюджету та його складових частин як основного грошового фонду держави.

33. Дати характеристику акціонерному товариству. Визначити особливості його утворення і функціонування.

34. Дати оцінку економічного росту та його типів. Обґрунтувати значення економічного росту для розвитку економіки.

35. Проаналізувати постійні, змінні, середні та граничні витрати їх вплив на величину прибутку.

36. Дати оцінку валового національного продукту. Охарактеризувати методи його вимірювання.

37. Охарактеризувати фінанси, їх сутність та функції. Обґрунтувати призначення фінансів. Визначити чим зумовлена циклічність економічного розвитку.

38. Обґрунтувати необхідність вилучення податків державою, їх роль та призначення. Проаналізувати які функції виконують податки.

39. Обґрунтувати циклічність економічного розвитку. Розкрити сутність фаз економічного циклу. Визначити типи криз виробництва.

40. Дати оцінку прибутку, його видів. Охарактеризувати рентабельність.

41. Обґрунтувати необхідність державного регулювання. Визначити форми державного регулювання.

42. Дати оцінку валовому національному продукту як основному макроекономічному показнику. Визначити методи його вимірювання.

43. Дати характеристику фінансової системи держави. Розкрити її складові частини.

24. Обґрунтувати сутність податків, їх роль та призначення. Визначити функції податків.

25. Дати визначення постійних, змінних, середніх та граничних витрат виробництва. Проаналізувати роль витрат у формуванні прибутку підприємства.

Підсумковий контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені:

17-20 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст питань;

13-16 бали – достатньо володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст поставлених питань. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

9-12 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

5-8 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкритий зміст питань та завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1-4 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не

розуміє змісту питань.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі усного екзамену. Основними вимогами є розуміння ідей та положень, здатність вичерпно та аргументовано їх викласти, висловити та обґрунтувати власну позицію з питань, що розглядаються в ході вивчення дисципліни.

Перелік питань для підготовки до екзамену:

1. Предмет економічної теорії. Основні функції економічної теорії.
2. Методи пізнання економічних явищ.
3. Виникнення та основні етапи розвитку економічної теорії.
4. Сучасні економічні теорії: неокласицизм, неокейнсіанство. Теорія монетаризму: сутність, її представники.
5. Сутність і цілі суспільного виробництва. Суспільне виробництво та його структура.
6. Функції економічної теорії. Економічна політика.
7. Економічне мислення та його види.
8. Фактори та фази суспільного виробництва.
9. Екологічні обмеження суспільного виробництва.
10. Соціальна та економічна ефективність суспільного виробництва.
11. Продуктивність суспільного виробництва.
12. Суспільний продукт його види.
13. Сфери виробництва
14. Поняття та види власності.
15. Економічний зміст власності. Суб'єкти та об'єкти власності.
16. Єволюція відносин власності. Багатоманітність форм власності.
17. Форми власності в народному господарстві України
18. Сутність ринку. Основні елементи ринку.
19. Сутність і види конкуренції.
20. Функції ринку.
21. Натуральне господарство та товарне виробництво.
22. Товар і його властивості.
23. Теорії вартості, їх основні положення.
24. Гроші як економічна категорія.
25. Виникнення, суть і функції грошей.
26. Види грошей.
27. Предмет макроекономіки. Специфіка макроекономіки.

- 28.Основні макроекономічні показники.
- 29.Макроекономічна нестабільність: кризи, інфляція та безробіття.
- 30.Валовий національний продукт.
- 31.Система національних рахунків (СНР). Основні макроекономічні показники.
- 32.Економічне зростання та його типи. Фактори економічного зростання.
- 33.Суть і функції фінансів. Призначення фінансів.
- 34.Фінансова система. Основні функції фінансів.
- 35.Бюджетна система. Державний бюджет.
- 36.Податки та податкова система.
- 37.Джерела формування державного бюджету.
- 38.Доходи Державного бюджету України.
- 39.Види кредитів.
- 40.Міжнародні валютні системи.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.
2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).
3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.
4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.
5. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на plagiat, але – 70 %.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бойчик, І. М. Економіка підприємств : Навч. посібн. / І.М. Бойчик, П.С. Харів, М.І. Хопчан . — Львів: Сполом, 1998 . — 212 с. (бібліотека НУЦЗУ)
2. Гончарова, Т.А. Економіка підприємства : Методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни та виконання контрольної роботи для слухачів заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційний рівень "бакалавр" за

напрямом підготовки 6.170202 "Охорона праці" / Т.А. Гончарова . — Х. : НУЦЗУ, 2014 . — 14 с. (бібліотека НУЦЗУ)

3. Економіка підприємства : Підручник / За ред ред. Л.Г. Мельника . — Суми : Університетська книга, 2004 . — 648 с. (бібліотека НУЦЗУ)

4. Економіка цивільного захисту : Підруч. / М.А. Куценко, М.М. Вітъко, М.М. Корабльов та ін. — Черкаси : Видавець Ю.А. Чабаненко, 2006 . — 138 с. (бібліотека НУЦЗУ)

5. Заблоцький, Б. Ф. Економіка України / Б. Ф. Заблоцький, М. Ф. Кокошко, Смовженко Т. С. — Львів : Львівський банківський коледж Національного банку України, 1997 . — 580 с. (бібліотека НУЦЗУ)

6. Задоя, А. О. Основи економічної теорії: вправи для студентів : Навч. посіб. / А. О. Задоя, Ю. Є. Петруня . — К. : Знання, 1998 . — 117 с. (бібліотека НУЦЗУ)

7. Зубовський, В. М. Економіка підприємства : Опорний курс лекцій . — К. : Укр.-фін. ін-т менеджм. і бізнесу, 1999 . — 64 с. (бібліотека НУЦЗУ)

8. Мочерний, С.В. Основи економічної теорії : Навч. поб. / С.В. Мочерний, О.А. Устенко . — К. : Академія, 2005 . (Альма-матер) — 504 с. (бібліотека НУЦЗУ)

9. Конспект лекцій з дисципліни "Економіка цивільного захисту" / Уклад.: О. В. Альбоцій, Н.В. Григоренко . — Х. : АЦЗУ, 2005 . — 64 с. (бібліотека НУЦЗУ)

10. Маслова, Т.Д. Маркетинг : Учеб. / Т.Д. Маслова, С.Г. Божук, Л.Н. Ковалик . — СПб. : Питер, 2007 . — 400 с. (бібліотека НУЦЗУ)

11. Основи економічної теорії : У 2-х кн. : Підруч. / За ред. Ю. В. Ніколенко . — 2-ге вид., перероб. і доп. — К. : Либідь, 1998 . — 272 с. (бібліотека НУЦЗУ)

12. Основи економічної теорії : Навч. поібник / К. Я. Петрова, М. М. Кім та ін. ; За заг. ред. К. Я. Петрової . — Харків : Ун-т внутр. справ, 1999 . — 182 с. (бібліотека НУЦЗУ)

13. Основи економічної теорії : Посіб. / В.О. Рибалкін, М.О. Хмелевський, Т.І. Біленко та ін. — К. : Видав. центр "Академія", 2003 . — 352 с. (бібліотека НУЦЗУ)

14. Основи економічної теорії : Підр. / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л.С. Шевченко . — Х. : Право, 2008 . — 448 с. (бібліотека НУЦЗУ)

15. Самуельсон, П. Економіка: Підручник . — Львів : Світ, 1993 . — 495 с. (бібліотека НУЦЗУ)

16. Фінансова діяльність підприємств : Підручник . — 2-ге вид., перероб. і доп. — К. : Либідь, 2002 . — 384 с. (бібліотека НУЦЗУ)

17. Черевко, Г. В. Економіка природокористування : Навч. посібник / Г. В. Черевко, М. І. Яцків. — Львів : Світ, 1995. — 208 с. (бібліотека НУЦЗУ)14 . Чабан В.Й., Засанська С.В. Соціально-економічні основи охорони праці : навч. посіб. / В. Й. Чабан, С. В. Засанська; за ред. В. Й. Чабана. — Рівне : НУВГП, 2012. — 224 с

Розробник:

старший викладач

кафедри управління та організації діяльності

у сфері цивільного захисту

к. н. держ. упр., доцент

Надія Карпеко